

Zesde en zevende aanvullend protocol tot wijziging van het Verdrag inzake oprichting ener Europese Betalings Unie, respectievelijk op 29 juni en 5 augustus 1955 te Parijs ondertekend; Protocol tot wijziging van het Protocol van voorlopige toepassing van genoemd Verdrag, op 5 augustus 1955 te Parijs ondertekend

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE
ZAKEN EN VAN DE MINISTER ZONDER
PORTEFEUILLE

No. 1

Ter griffie van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
ontvangen: 6 september 1956.

De wens, dat deze overeenkomsten aan de uitspraak van de Staten-Generaal zullen worden onderworpen, kan door of namens de Kamer of door ten minste twintig leden der Kamer te kennen worden gegeven uiterlijk op 6 oktober 1956.

's-Gravenhage, 3 september 1956.

Ter voldoening aan het bepaalde in artikel 60, lid 2, en onder verwijzing naar artikel 61, eerste lid, der Grondwet hebben wij de eer, U Hoogedelgestrengte hiernevens over te leggen de Franse en de Engelse tekst, alsmede een vertaling in het Nederlands, van:

het Zesde Aanvullend Protocol tot wijziging van het Verdrag inzake oprichting ener Europese Betalings Unie, ondertekend te Parijs op 29 juni 1955 (*Trb.* 1956, 63);

het Zevende Aanvullend Protocol tot wijziging van het Verdrag inzake oprichting ener Europese Betalings Unie, ondertekend te Parijs op 5 augustus 1955 (*Trb.* 1956, 64), en

het Protocol tot wijziging van het Protocol van voorlopige toepassing van het Verdrag inzake oprichting ener Europese Betalings Unie, ondertekend te Parijs op 5 augustus 1955 (*Trb.* 1956, 65) ¹⁾.

Tevens gelieve U Hoogedelgestrengte aan te treffen een toelichtende nota bij deze drie Protocollen.

De Protocollen zullen, wat het Koninkrijk der Nederlanden betreft, slechts gelden voor Nederland.

*De Minister
zonder Portefeuille,
J. LUNS.*

*De Minister
van Buitenlandse Zaken a.i.,
J. LUNS.*

Toelichtende nota

I. *Inleiding*

Toen op 30 juni 1954 de E.B.U. voor een jaar werd verlengd ²⁾, werd in een nieuw artikel 35^{quater} bepaald, dat binnen drie maanden, voorafgaande aan het tijdstip, tot hetwelk deze verlenging plaatsvond, 30 juni 1955, onderzocht zou moeten worden of en, zo ja, onder welke voorwaarden na 30 juni 1955 opnieuw tot verlenging van de E.B.U. zou kunnen worden overgegaan. Het is duidelijk, dat, waar de E.B.U. als stelsel van beperkte convertibiliteit bedoeld is als overgang naar een stelsel van onbeperkte inwisselbaarheid en de verlenging van de Unie de laatste jaren dan ook steeds werd gepast in het kader van het streven naar convertibiliteit, er een nauwe samenhang bestond tussen de besprekingen over de verlenging van de E.B.U. en de discussies over de Europese Monetaire Overeenkomst ³⁾.

De modaliteiten van de verlenging werden afhankelijk gesteld van het tot stand komen van die Overeenkomst en van de voorwaarden, waaronder de Europese Monetaire Overeenkomst in werking zou treden.

Toen bleek, dat de discussies over de Europese Monetaire Overeenkomst niet vóór 30 juni 1955 konden worden be-

Aan

de Heer Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal

¹⁾ Nedergelegd ter griffie, ter inzage van de leden.

²⁾ Zie *Trb.* 1956, 62.

³⁾ Zie *Trb.* 1956, 66.

eindigd, besloot de Raad van de O.E.E.S. op ministerieel niveau tijdens zijn vergadering van 9 en 10 juni 1955 de E.B.U.-voorlopig voor een maand op de bestaande voorwaarden te verlengen. De hiervoor noodzakelijke veranderingen in het E.B.U.-Verdrag zijn opgenomen in het Zesde Aanvullend Protocol; in dit Protocol zijn voorts ondergebracht enige wijzigingen van ondergeschikt belang, welke nog door de verlenging van de E.B.U. van medio 1954 tot medio 1955 noodzakelijk waren.

Het Zesde Aanvullend Protocol werd op 29 juni 1955 te Parijs ondertekend.

Het op 5 augustus 1955 ondertekende Zevende Aanvullend Protocol bevat de wijzigingen van het E.B.U.-Verdrag, die vereist zijn voor de verlenging van de E.B.U. tot 30 juni 1956.

De bepalingen van beide Protocollen zullen in werking treden na bekrachtiging, doch zij worden inmiddels voorlopig toegepast.

II. *Het Zesde Aanvullend Protocol tot wijziging van het E.B.U.-Verdrag*

De artikelen 1 en 7 van het Protocol bevatten de wijzigingen in het E.B.U.-Verdrag, noodzakelijk om onderscheidenlijk de blokkering van het Griekse quotum en de werking van het Verdrag, welke beide op 30 juni 1955 zouden zijn beëindigd, tot 1 augustus 1955 te verlengen.

De artikelen 2 en 6 van het Protocol strekken tot wijziging van de artikelen 12c en 27 van het E.B.U.-Verdrag, waar niet dient te worden verwezen naar art. 11b van het Verdrag, doch naar het volledige artikel 11, dat in zijn geheel handelt over de afwikkeling van de maandelijks saldi.

De artikelen 3 en 4 van het Protocol hebben ten doel, dat de verwijzing in de artikelen 19 en 20 van het E.B.U.-Verdrag naar artikel 35ter wordt vervangen door een verwijzing naar art. 35quater, strekkende tot de verlenging van de E.B.U. tot 30 juni 1955.

In artikel 5 van het Protocol wordt bepaald, dat de E.B.U.-rekeneenheid ook wordt gehanteerd voor de bijzondere verrekeningen volgens het op 30 juni 1954 ingevoegde artikel 10bis van het E.B.U.-Verdrag.

III. *Het Zevende Aanvullend Protocol tot wijziging van het E.B.U.-Verdrag*

a. *Enige algemene beschouwingen over de verlenging van de E.B.U. tot 30 juni 1956*

De belangrijkste verandering, die bij de verlenging tot 30 juni 1956 in het E.B.U.-Verdrag werd aangebracht, betrof de verhouding, waarin de maandelijks overschotten en tekorten enerzijds door goudbetaling en anderzijds door kredietverlening worden geregeld. Sinds 1 juli 1954 vond verrekening van de maandelijks overschotten en tekorten over het algemeen voor de ene helft in goud en voor de andere helft door kredietverlening plaats. Vanaf 1 augustus 1955 is de kredietverlening binnen het quotum en de eventuele rallonge teruggebracht tot 25 % van de lopende overschotten en tekorten. Evenals vorig jaar heeft men ook thans het bedrag van de voor een land beschikbare kredietfaciliteiten en de hieraan gelijk zijnde voor een land bestaande totale kredietverplichtingen ongewijzigd gelaten. Waar het kredietpercentage gehalveerd werd, was het derhalve noodzakelijk de quota van elk der landen te verdubbelen. Onder deze nieuwe constructie zullen de landen dus in een minder snel tempo hun kredietfaciliteiten kunnen gebruiken, onderscheidenlijk tot kredietverlening worden verplicht.

De wijziging van de goud-krediet-verhouding bracht voorts de noodzaak mede van een wijziging van de cumulatieve verrekeningspositie. Het noteren van deze posities heeft nl. zoals bekend ten doel aan te geven op welke wijze bij een teruggang in de posities afwikkeling in goud en dollars kan plaatsvinden. Waar thans tussen het goudelement en het krediet-

element een verhouding dient te bestaan van 75 : 25, was het noodzakelijk het goudbedrag van de cumulatieve positie, dat tot nu toe gelijk was aan het kredietbedrag, te verdrievoudigen. Dit kwam neer op een verdubbeling van de totale cumulatieve verrekeningspositie op 1 augustus 1955.

De wijziging van de goud-krediet-verhouding moet men zien als een nieuwe en belangrijke stap bij de voorbereiding van de overgang naar convertibiliteit. Op deze wijze zullen de landen bij het voeren van hun economische en monetaire politiek gewend raken aan de toestand onder convertibiliteit, waar in beginsel automatische kredieten komen te vervallen. Voorts wordt het valutaire motief voor een discriminatie tegen het dollargebied van minder betekenis. Voor Nederland betekent de wijziging van de goud-krediet-verhouding een verbetering van zijn dollarpositie en een geringere kredietverlening.

Bij deze verlenging van de E.B.U. heeft men het voorts wenselijk geacht, de in het E.B.U.-Verdrag gestelde voorwaarden voor beëindiging van het Verdrag enigszins te wijzigen. Volgens de tot voor kort geldende bepalingen was liquidatie van de E.B.U., afgezien van de mogelijkheid, dat een aantal verdragsluitende partijen met meer dan de helft van de totale quota reeds zouden zijn uitgetreden, slechts toegestaan, wanneer de verdragsluitende partijen hiertoe met unanimité zouden besluiten of wanneer op de verlengingsdatum (30 juni) verdragsluitende partijen met te zamen minstens 50 % van het totale quotum niet tot verlenging bereid zouden zijn. Naleving van deze bepaling zou inhouden, dat, indien geen unanimité zou kunnen worden bereikt, ontbinding van de E.B.U. en derhalve invoering van convertibiliteit door een verdragsluitende partij zonder aanzienlijke nadelen slechts mogelijk zou zijn op de verlengingsdatum. Dit achtte men een ongewenste beperking van de vrijheid der verdragsluitende partijen.

Derhalve is nu bepaald, dat liquidatie van de E.B.U. op ieder ogenblik mogelijk is:

- a. wanneer verdragsluitende partijen met ten minste 50 % van het gezamenlijke quotum hiertoe de wens te kennen geven, en
- b. de Europese Monetaire Overeenkomst in werking treedt op het moment van liquidatie.

Door het stellen van de laatste voorwaarde wordt de overgang naar de E.M.O. dus zeker gesteld en op deze wijze behouden de verdragsluitende partijen de zekerheid van maandelijks afrekening van onderlinge overschotten en tekorten en de mogelijkheid van kredietverkrijging.

Ten slotte zijn in de liquidatiebepalingen van het E.B.U.-Verdrag — zoals die zijn vervat in Bijlage B — enige wijzigingen aangebracht, welke samenhangen met het feit, dat bij beëindiging van het E.B.U.-Verdrag de activa van de Unie niet volledig zullen worden verdeeld, doch dat een deel van de middelen van de Unie, nl. het bij de oprichting van de E.B.U. door de Verenigde Staten van Amerika beschikbaar gestelde stamkapitaal ad ca \$ 271 mln, aan het Europese Fonds zal worden overgedragen. Deze overdracht zal omvatten:

1. de van de Verenigde Staten ontvangen convertibele activa tot een bedrag van ca \$ 113 mln;
2. bij de Verenigde Staten nog niet opgenomen kredieten ad ca \$ 123 mln;
3. de uitstaande vorderingen van de Unie op Noorwegen ad \$ 10 mln en Turkije ad \$ 25 mln.

Deze middelen worden dus niet verdeeld onder de crediteuren. De schulden van Noorwegen en Turkije zullen aan het Europese Fonds moeten worden terugbetaald, echter wel op dezelfde voorwaarden als opgenomen onder de liquidatiebepalingen van het E.B.U.-Verdrag, t.w. aflossing in jaarlijkse termijnen in vijftien jaar, te beginnen aan het begin van het derde jaar na beëindiging van de E.B.U.

b. *Toelichting op de artikelen van het Zevende Aanvullend Protocol tot wijziging van het E.B.U.-Verdrag.*

Artikel 1. Betreft artikel 11 van het E.B.U.-Verdrag.

De wijziging van dit artikel hangt samen met de verandering van de goud-krediet-verhouding bij de verrekening van de lopende overschotten en tekorten.

Lid a van artikel 11 bepaalt thans, dat binnen het quotum voor 75 % in goud en voor 25 % in krediet zal worden verrekend.

Lid b bevat de tabel met de als gevolg van de wijziging van de goud-krediet-verhouding verhoogde quota van elk der afzonderlijke landen.

Volgens de eerste van de bij deze tabel behorende noten blijft het Griekse quotum geblokkeerd en moeten de tekorten en overschotten voor 100 % in goud of dollars worden verrekend. In tegenstelling tot voorgaande jaren is thans echter de mogelijkheid geopend, dat in de loop van het jaar op een daartoe strekkend Grieks verzoek, drie maanden daarna, het quotum gedeblokkeerd wordt.

Artikel 2. Betreft artikel 19 van het E.B.U.-Verdrag.

In verband met de wijziging van artikel 36 dient niet te worden verwezen naar lid *c*, maar naar lid *e* van artikel 36.

In lid *b* dient te worden verwezen naar het nieuw ingevoegde artikel 35*quinquies*, dat de verlenging van de E.B.U. met een jaar behandelt.

Artikel 3. Betreft artikel 20 van het E.B.U.-Verdrag.

Verwezen moge worden naar de ter zake van de wijzigingen in artikel 19 van het E.B.U.-Verdrag gegeven toelichting.

Artikel 4. Betreft een nieuw artikel 35*quinquies*.

In verband met de verlenging van de E.B.U. met een jaar is het nodig soortgelijke voorzieningen te treffen voor de eventuele verlenging na 30 juni 1956, als zijn vervat in de artikelen 35, 35*bis*, 35*ter* en 35*quater*.

Artikel 5. Betreft artikel 36 van het E.B.U.-Verdrag.

Tot nu toe was de beëindiging van het E.B.U.-Verdrag slechts mogelijk op de verlengingsdatum (als verdragsluitende partijen met te zamen meer dan 50 % van het totaal der quota zich tegen de verlenging zouden verzetten) of op elk gewenst ogenblik, dit laatste echter slechts:

1. indien de Raad van de O.E.E.S. hiertoe met unanimiteit zou beslissen, of

2. er reeds zoveel landen zouden zijn uitgetreden, dat het gezamenlijk quotum van de nog aangesloten landen minder dan 50 % van het totaal der bij de oprichting vastgestelde quota zou zijn. In het laatste geval waren de landen dus wel vrij om uit te treden, doch zouden daarbij verschillende, uit de liquidatie van de E.B.U. voortvloeiende rechten (o.a. een aandeel van het stamkapitaal) verspelen.

Men achtte de uit deze bepalingen voortvloeiende materiële belemmeringen om tot een ander betalingsstelsel over te gaan ongewenst. Derhalve is thans in het nieuwe lid *c* van artikel 36 bepaald, dat liquidatie van de E.B.U. op elk moment mogelijk is echter op voorwaarde, dat leden met te zamen meer dan 50% van het totaal der E.B.U. quota hiertoe het voornemen te kennen geven en de Europese Monetaire Overeenkomst in werking treedt.

In een nieuw lid *d* van artikel 36 wordt bepaald, dat de in de vorige leden ter sprake gebrachte quota zijn de sinds 1 juli 1955 van kracht zijnde quota en niet de bij de oprichting van de E.B.U. vastgestelde quota.

Artikel 6. Betreft Bijlage B bij het E.B.U.-Verdrag.

Lid a betreft paragraaf 1.

Verwezen moge worden naar het nieuw ingevoegde artikel 35 *quinquies*.

Lid b betreft een nieuw in te voegen paragraaf 10*bis*.

Volgens de tot voor kort geldende liquidatiebepalingen, waarbij geen rekening werd gehouden met de inwerkingtreding van de E.M.O., zou met goedkeuring van de Verenigde Staten het z.g. rest-kapitaal van de E.B.U., dat zou zijn samengesteld

uit het stamkapitaal en het saldo van de resultatenrekening, bij liquidatie onder de aangesloten landen worden verdeeld. Indien echter bij liquidatie van de E.B.U. de E.M.O. in werking zal treden, zal alleen het saldo van de resultaten-rekening worden verdeeld overeenkomstig de procentuele verhouding als vermeld in tabel IV. Evenals bij verdeling van het gehele restkapitaal het geval zou zijn, krijgen de landen voor hun aandeel een vordering op de Unie; deze vordering wordt verrekend met de andere bestaande schuldverhoudingen, slechts aan landen, die niet uit anderen hoofde een schuldverhouding met de Unie hebben, wordt het genoemde aandeel onmiddellijk in goud terugbetaald.

Lid c betreft paragraaf 12.

Aan de in deze paragraaf vervatte bepalingen over de verdeling van de liquide middelen bij liquidatie wordt thans het voorbehoud toegevoegd van een overdracht van het stamkapitaal van de E.B.U. aan het Europese Fonds, indien de Europese Monetaire Overeenkomst in werking treedt.

Lid d betreft een nieuw in te voegen paragraaf 12*bis*.

In deze paragraaf wordt de reeds besproken overdracht van het stamkapitaal naar het Europese Fonds geregeld.

Lid e betreft paragraaf 13.

Behalve naar paragraaf 12 wordt ook verwezen naar paragraaf 12*bis*.

Artikel 7. Betreft Tabel IV.

In deze tabel, die aangeeft in welke verhouding het saldo van de resultatenrekening en eventueel het stamkapitaal van de E.B.U. onder de aangesloten landen wordt verdeeld, is er thans rekening mede gehouden, dat ingevolge een overeenkomst inzake het Vrije Gebied van Triëst, op 5 oktober 1954 geparafeerd voor de Regeringen van Italië, het Verenigd Koninkrijk, de Verenigde Staten van Amerika en Zuidslavië, de Italiaanse Regering het bestuur — en dientengevolge o.m. ook de rechten en verplichtingen uit hoofde van het E.B.U.-Verdrag — over een deel van het Vrije Gebied heeft overgenomen.

Artikel 8. In dit artikel wordt erin voorzien, dat de cumulatieve verrekeningspositie van de bij de E.B.U. aangesloten landen moet worden aangepast aan de veranderde goud-krediet-verhouding. Ingevolge de recente verhoging van het goudpercentage tot 75 zal het goudbedrag in plaats van daaraan gelijk driemaal het uitstaande kredietbedrag moeten zijn, hetgeen een verdubbeling van de cumulatieve posities met zich heeft gebracht.

Artikelen 9 en 10. Deze artikelen regelen de inwerkingtreding van het Protocol; gewezen zij met name op de bepaling dat de nieuwe goud-krediet-verhouding eerst vanaf 1 augustus 1955 van kracht is.

IV. Protocol tot wijziging van het Protocol van voorlopige toepassing van het E.B.U.-Verdrag

De in paragraaf 6 van het Protocol van voorlopige toepassing van het E.B.U.-Verdrag genoemde quota zullen, ingevolge het onderhavige Protocol, de per 1 juli 1955 vastgestelde quota zijn.

Aangezien in het onderhavige Protocol geen bepaling nopens parlementaire goedkeuring is opgenomen, is een desbetreffend voorbehoud bij de ondertekening gemaakt.

De Minister van Financiën,

VAN DE KIEFT.

De Minister van Buitenlandse Zaken,

J. W. BEYEN.

De Minister zonder Portefeuille,

J. LUNS.

De Minister van Economische Zaken,

J. ZIJLSTRA.